

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877.

Första Kammaren.

N:o 18.

Lördagen den 7 April 1877.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades ett protokollsutdrag för den 5 i denna månad och protokollet för den 31 sistlidne Mars.

Upplästes två läkarebetyg af följande lydelse:

Ledamoten af Riksdagens Första Kammare Kammarherren Baron A. Koskull, som varit sängliggande sjuk af *Acut magcatarrh* (Gastritis acuta) i förening med en *allmän nervirritation*, hvilken torde vara en följd af den nervskakning hvarför han var utsatt vid Lagerlundalyckan äfvensom af den *nicotinförgiftning*, af hvilken han redan före sitt nämnda insjuknande led, hvartill nu under convalescensen kommit en *acut muskelinflammation af lårbenens muskler* (Myitis acuta muscul. extensor. femor. commun. bilateral.), är i behof af tjänstledighet under återstående delen af nu pågående Riksdag, för att genom hvila och vistelse på landet söka återvinna krafter och helsa; hvilket jag på aflagd embetsed intygar.

Stockholm den 6 April 1877.

Adolf Grundal.

Med.-Dir & Legitimerad läkare.

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare Landssekreteraren m. m. Herr C. A. Holmberg sedan förra veckan varit sängliggande sjuk i katarrafeber och att han till följd häraf tills vidare är oförmögen att lemna sitt hem, intygar på aflagd embetsed.

Wexiö den 2 April 1877.

A. E. Goldkuhl,

Stads- och Lazarettsläkare.

Herr vice Talmannen begärde ordet och yttrade, att han, efter dertill erhållet uppdrag, finge tillkännagifva, att Herr *af Klint* vore af sjukdom hindrad att vid detta sammanträde tillstådesvara.

Föredrogs och bifölls ett af Grefve *Beck-Friis* insänt memorial af följande innehåll:

Till Riksdagens Första Kammare.

Vördsamligen får jag anhålla om 14 dagars ytterligare ledighet från riksdagsgöromålen. Börningekloster den 4 April 1877.

C. Beck-Friis.

Upplästes och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 19, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, med förslag till förordning rörande ändring i gällande bestämmelser om skyldighet att bygga och underhålla tiondelada.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag blifvit utfärdadt till sammanträdets fortsättning kl. 7 e. m.

Anstäldes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 47 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringspropositioner:

1:sta omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 47.)

Den, som vill, att häradshöfding, hvilken från och med början af år 1878 erhåller afsked, må ega att å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension efter enahanda grunder, som för civile embets- och tjänstemän i allmänhet äro bestämda, samt att häradshöfding, som hädanefter utnämnes, skall vara förpligtad att, så snart han fyllt 70 år, från sitt embete afgå, mot erhållande af full pension, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har förslaget om bestämmande af pensionsrätt för rikets häradshöfdingar samt om skyldighet för dem att vid viss ålder från tjensten afgå, funnits ej böra till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 88.

Nej — 32.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 133, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 56 Ja och 125 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 144 Ja och 157 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 48 Första punkten föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

2:dra omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 48, punkt. 1:o.)

Den, som vill att, för genomförande af Förvaltningens af Sjöärendena ombildning på de i Stats-Utskottets Utlåtande N:o 18 angifna grunder, Riksdagen må godkänna den samma utlåtande bilagda stat för Marinförvaltningen med de bestämmelser och villkor för de nya löneförmånernas åtnjutande, hvilka i utlåtandet finnas intagna, att lända till efter rättelse från och med år 1878, samt att i följd deraf det i gällande riksstat under titeln »Förvaltningen af Sjöärendena» uppförda ordinarie anslag 28,400 kronor må under förändrad titel *Marinförvaltningen* förhöjas till 38,600 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, för genomförande af Förvaltningens af Sjöärendena ombildning på hufvudsakligen de i Stats-Utskottets utlåtande N:o 18 angifna grunder, godkänt den samma utlåtande bilagda stat för Marinförvaltningen med de bestämmelser och villkor för de nya löneförmånernas åtnjutande, hvilka i utlåtandet finnas intagna, att lända till efter rättelse från och med 1878, samt i följd deraf det i gällande riksstat under titeln »Förvaltningen af Sjöärendena» uppförda ordinarie anslag 28,400 kronor under förändrad rubrik *Marinförvaltningen* förhöjts till 38,600 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 21.

Nej — 101.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren, och ankom derifrån efter en kort stunds

förlopp ett protokollsutdrag N:o 134, som upplästes och hvaraf in-hemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 117 Ja och 70 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits ut-göra 138 Ja och 171 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riks-dagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 48, Andra punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

3:dje omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 48, punkt. 2:o.)

Den, som vill bifalla Kongl. Maj:ts nådiga förslag derom, att reservationsanslaget till beklädnad åt matrosar och skeppsgossar, 89,000 kronor, samt förslagsanslaget till beklädnad åt båtsmans-samt eldare- och handtverkskompanierna, 138,200 kronor, tillhoppa utgörande 227,200 kronor, måtte sammanföras till ett förslagsanslag och under titel af *beklädnad för sjömans- och skeppsgossecorporerna* upptagas till 282,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning på det sätt bifallit, att reservationsanslaget till beklädnad åt matrosar och skeppsgossar samt förslagsanslaget till beklädnad åt båtsmans- samt eldare- och handtverkskompanierna sammanförts till ett förslagsanslag och under titel *beklädnad för sjömans- och skeppsgossecorporerna* upptagits till belopp af *högst 282,000 kronor*.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 89.

Nej — 34.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 135, som upplästes och hvaraf in-hemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 57 Ja och 131 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits ut-göra 146 Ja och 165 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riks-dagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 48, Tredje punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

4:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 48, punkt. 3:o.)

Den, som vill, att Riksdagen, jemte förklarande, att Riksdagen fortfarande anser större och dyrbarare fartygscerter, än som kunna med ett års anslag fullbordas, för närvarande icke böra påbörjas, till krigsfartygsmateriel anvisar för år 1878 ett extra anslag af 1,700,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, jemte förklarande, att Riksdagen fortfarande anser större och dyrbarare fartygscerter, än som kunna med ett års anslag fullbordas, för närvarande icke böra påbörjas, till krigsfartygsmateriel anvisat för år 1878 ett extra anslag af 1,000,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 84.

Nej -- 35.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 136, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 53 Ja och 137 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 137 Ja och 172 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 48, Fjerde punkten föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

5:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 48, punkt. 4:o.)

Den, som vill bifalla Kongl. Maj:ts nådiga förslag derom, att till artillerimateriel måtte för år 1878 anvisas ett extra anslag af 1,000,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej har Riksdagen Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning på det sätt bifallit, att till artillerimateriel anvisats för år 1878 ett extra anslag af 500,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 74.

Nej — 46.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 137, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 47 Ja och 142 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 121 Ja och 188 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 49, Andra punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

6:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 49, punkt. 2:o.)

Den, som vill att Riksdagen, på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle anvisa årliga bidrag till aflöning åt fiskeritillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer vid de större och viktigare vattendragen och sjöarne å orter inom riket, för hvilka stadgar om fiskets skydd och ändamålsenliga bedrivande blifvit fastställda, på ordinarie stat beviljar och ställer till Kongl. Maj:ts förfogande 20,000 kronor samt förty höjer ordinarie anslaget »Fiskerinäringens understöd» från 18,600 kronor till 38,600 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 84.

Nej — 38.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 138, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 59 Ja och 126 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 143 Ja och 164 Nej; hvadan bslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innchäll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 50, första punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

7:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 50, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att Riksdagens beslut om nedannämnda statsbidrags beviljande skall erhålla följande, af Stats-Utskottet i dess utlåtande N:o 31 föreslagna och af Första Kammaren godkända lydelse: »att Kongl. Maj:ts nådiga proposition må på det sätt bifallas att åt staden Strömstad beviljas, såsom bidrag till inlösen af jord med derå varande byggnader, som erfordras till utläggning af gator, torg och andra allmänna platser samt såsom understöd för bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af 30,000 kronor och ett lån af 50,000 kronor, att lyftas under år 1878, anslaget i Statskontoret och lånet i Riksgäldskontoret, mot vilkor, i afseende å lånet» etc., röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen bifallit Utskottets ifrågavarande hemställan med den förändrade lydelse, Andra Kammaren deråt gifvit, eller: »att Kongl. Maj:ts nådiga proposition må på det sätt bifallas, att åt staden Strömstad beviljas, såsom bidrag till inlösen af jord med derå varande byggnader, som erfordras till utläggning af gator, torg och andra allmänna platser, samt såsom understöd för bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af 30,000 kronor och ett lån af 50,000 kronor att lyftas under år 1878, anslaget i Statskontoret och lånet i Riksgäldskontoret, mot det att Statskontoret godtgör Riksgäldskontoret sistnämnda belopp samt mot följande vilkor i afseende å lånet» etc.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 99.

Nej — 22.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 139, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 65 Ja och 121 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 164 Ja och 143 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 50, andra punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

8:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 50, punkt. 2:o.)

Den, som vill, att det i mom. 4:o) af Stats-Utskottets utlåtande N:o 31 föreslagna vilkor i afseende å lån till staden Strömstad skall erhålla följande lydelse: »att inbetalning af den uti näst föregående »punkt omförmälda annuitet bör vid hvarje års slut verkställas, vid »påföljd för underlåtenhet deraf att å annuiteten beräknas sex procent ränta från förfalldagen, *dervid dock, derest annuiteten före »den 16 Januari näst derpå följande år till Riksgäldskontoret inkommer, samma betalning må anses vara inom behörig tid verkställd, »hvadan, i sådant fall, den sedan nyssnämnda månads början å annuiteten upplupna ränta eftergifves,*» röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat att orden »dervid dock, derest annuiteten före den 16 Januari näst derpå följande år till Riksgäldskontoret inkommer, samma betalning må anses vara inom behörig tid verkställd, hvadan, i sådant fall, den sedan nyssnämnda månads början å annuiteten upplupna ränta eftergifves» skola ur ifrågavarande mom. 4:o) af villkoren uteslutas.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 77.

Nej — 40.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 140, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 27 Ja och 145 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 104 Ja och 185 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 51, första punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

9:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 51, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att Riksdagens beslut om nedannämnda statsbidrags beviljande skall erhålla följande, af Stats-Utskottet i dess utlåtande N:o 32 föreslagna och af Första Kammaren godkända lydelse: »att Kongl. Maj:ts nådiga proposition må på det sätt bifallas, att för inlösen af den jord med derå varande byggnader, som enligt fastställd plan erfordras till utläggande af gator, torg och andra allmänna platser, samt såsom understöd för bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, åt Söderhamns stad beviljas ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af sextiotusen kronor och ett lån till belopp af tvåhundrausen kronor att lyftas, anslaget till dess hela belopp i Statskontoret under år 1878, samt lånet i Riksgäldskontoret med hälften deraf, eller ett-hundrausen kronor, under år 1878 och hälften under år 1879, uppå vilkor, i afseende å lånet» etc., röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen bifallit Utskottets ifrågavarande hemställan med den förändrade lydelse, Andra Kammaren deråt gifvit, eller: »att Kongl. Maj:ts nådiga proposition må på det sätt bifallas, att för inlösen af den jord med derå varande byggnader, som enligt fastställd plan erfordras till utläggande af gator, torg och andra allmänna platser, samt såsom understöd för bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, åt Söderhamns stad beviljas ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af sextiotusen kronor och ett lån till belopp af tvåhundrausen kronor, att lyftas, anslaget till hela dess belopp i Statskontoret under år 1878, samt lånet i Riksgäldskontoret med hälften deraf, eller

etthundratusen kronor, under år 1878 och hälften under år 1879, mot det att Statskontoret godtgör Riksgäldskontoret det beviljade låneunderstödet, samt på vilkor i afseende å lånet» etc.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 99.

Nej — 21.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 141, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 66 Ja och 100 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 165 Ja och 121 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverenssammelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 51, andra punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

10:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 51, punkt. 2:o.)

Den, som vill, att det i mom. 4:o) af Stats-Utskottets utlåtande N:o 32 föreslagna vilkor i afseende å lån till staden Söderhamn skall erhålla följande lydelse: »att inbetalning af den uti näst föregående punkt omförmälda annuitet bör vid hvarje års slut verkställas, vid påföljd för underlåtenhet deraf att å annuiteten beräknas sex procent ränta från förfallodagen, dock att, derest annuiteten »före den 16 Januari näst derpå följande år till Riksgäldskontoret »inkommer, samma betalning anses vara inom behörig tid verkställd, »hvadan i sådant fall den sedan nyss nämnda månads början å annuiteten upplupna ränta eftergifves», röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat att orden »dock att, derest annuiteten före den 16 Januari näst derpå följande år till Riksgäldskontoret inkommer, samma betalning anses vara inom behörig tid verkställd, hvadan, i sådant fall, den sedan nyss nämnda månads början å annuiteten upplupna ränta eftergifves» skola ur ifrågavarande mom. 4:o) af vilkoren uteslutas.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 47.

Nej — 67.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 142, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 14 Ja och 148 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 61 Ja och 215 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Banko-Utskottet i dess memorial N:o 7 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

11:te omröstningen.

(enligt Banko-Utskottets memorial N:o 7.)

Den som, i enlighet med Banko-Utskottets af Första Kammaren godkända förslag, vill att af Riksbankens under år 1876 upplupna vinst 1,300,000 kronor skola öfverlemnas till statsverket samt återstoden, 520,691 kronor 90 öre, åt Riksbanken bibehållas att, då fullmäktige finna sådant lämpligen kunna ske, begagnas till inköp af goda utländska statspapper, hvilka vid behof kunna användas att åt Riksbanken bereda tillgång på guldvaluta, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i enlighet med Andra Kammarens beslut, bestämt, att af Riksbankens under år 1876 upplupna vinst 900,000 kronor skola öfverlemnas till statsverket samt återstoden, 920,691 kronor 90 öre, åt Riksbanken bibehållas att, då fullmäktige finna sådant lämpligen kunna ske, begagnas till inköp af goda utländska statspapper, hvilka vid behof kunna användas för att stärka Riksbankens metalliska kassa.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 86.

Nej — 36.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 143, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 37 Ja och 150 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 123 Ja och 186 Nej, hvadan heshlut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Jemlikt Kammarens den 27 sistl. Mars fattade beslut, föredrogs nu Stats-Utskottets utlåtande N:o 21, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Åttonde hufvudtitel; och beslöt Kammaren, uppå Herr Grefven och Talmannens hemställan, att detta utlåtande skulle punktvis företagas till afgörande.

*Ny lönestat för
Riksarkivet.*

1:sta punkten.

Herr Statsrådet Carlsson: Då jag icke kan i allo dela den uppfattning Stats-Utskottet haft i förevarande fråga, anhåller jag att få anföra några skäl för min åsigt.

Riksarkivet är på en gång ett administrativt embetsverk och en vetenskaplig institution. Det hyser inom sig skatter, ovärderliga för den fosterländska häfden. Der förvaras ingenting mindre än rikets alla offentliga handlingar från medeltidens senare tidrymder genom de tre sista århundradena; icke blott regeringens öfverläggningar och beslut samt dess utfärdade befallningar, utan äfven riksdagarnes, landskapsmötenas och domstolarnes förhandlingar, de svenska härförarnes berättelser om sina krigståg, underhandlingarne om förbund med främmande makter, all brefvexling, som blifvit förd i offentliga ärenden, men på enskild väg, och en oöfverskådlig mängd andra handlingar, som icke nu kunna uppräknas, finnas der förvarade. Till följd häraf innehåller Riksarkivet så att säga ett aftryck af rikets offentliga lif under dessa trenne århundraden, icke blott allt som rör landets och samhällets utveckling i stort, utan äfven minnet af det bästa, som svenske män tänkt och utfört.

Riksarkivet innehåller tillika upplysningar, så dyrbara för enskildes rätt, att det väl icke förgår någon vecka, som icke antingen en myndighet eller en enskild person, eller en slägt, eller en egendom der finner sina rättigheter klart upplysta till stöd för hvad en nyare tid kan hafva å dess vägnar att begära. Dertill kommer att detta verk har en fortlöpande skyldighet att till ständig förvaring mottaga alla offentliga myndigheters handlingar. I följd häraf måste den personal, som har att handhafva så beskaffade och värderika skatter, vara djupare vetenskapligt bildad än som vanligen kan för embetsverken erfordras och dertill kunnig i administrativa värf. Då nu Riksarkivet skulle, i öfverensstämmelse med hvad man allmänt ansett böra ske, bringas i den ställning, som tillkommer ett sjelfständigt embetsverk, har enligt Kongl. Maj:ts proposition chefen för detsamma fått en aflöning af 7,500 kronor för sig föreslagen.

Utskottet har velat tillämpa på honom samma bestämmelser som gälla för äldste ledamöterna i rikets kollegier. Deremot ville jag göra den erinran, att systemet af ålderstillägg, som under en följd af år jemnt och lugnt ökas för innochafvare af samma befattning är förträffligt, der sjelfva tjänstgöringen fortskrider i en jemn gång och der endast ancienniteten skiljer den förste från den siste, såsom förhållandet är i kollegierna och embetsverken i allmänhet, men med en chef synes mig förhållandet helt annorlunda. Till en sådan plats uppflyttas än en yngre än en äldre; men hans ställning blifver från första ögonblicket det oaktadt den samma. Han bör derfor, såsom ock i vårt land hittills varit brukligt, från första stunden erhålla en aflöning som motsvarar hans ställning.

Jag kan icke föreställa mig, att den föreslagna siffran skulle för en chef med fristående verksamhet vara för hög, i synnerhet då det är fråga om en chef, som måste ega djupa vetenskapliga insigter för att kunna fullgöra sitt kall, och som skall stå i spetsen för en vetenskapligt bildad corps med jemväl administrativ tjänstgöring. Det är lyckligtvis icke stor skiljaktighet mellan Kongl. Maj:ts proposition och Utskottets förslag, men den befintliga är, som jag tror, af stor betydelse.

Utskottet har behjertat behovvet af en tredje tjänsteman i andra lönegraden, men deremot velat indraga en redan befintlig tjänst i den första. Härigenom uppstår visserligen för den uppflyttade en löneförbättring, men icke någon tillökning uti arbetskrafterna, och det var just detta som i den Kongl. propositionen afsågs. Redan år 1874 hemstälde Riksarkivarien om tillsättandet af ytterligare en tjänsteman utöfver de befintliga. För saken kunde då ingenting göras, emedan löneregleringen för detta verk ännu icke till behandling förekommit. Men de ökade arbeten, som ständigt tillkomma i Riksarkivet på grund af det stora materialet, hvilket nyligen ökats genom tillkomsten af häradsrätternas domböcker och enskildes samlingar samt en mängd andra handlingar, göra det oundgängligt, om detta material skall ordnas och göras tillgängligt så väl för forskaren som för rikets förvaltning, att öka arbetskrafterna inom verket.

Såsom skäl för sin åsigt om den nya platsens obehöflighet anför Utskottet att ett större anslag föreslagits till extra ordinarie biträden i detta verk. Men mig synes det vara en betydlig skillnad mellan en tjänsteman, som blifvit fästad vid verket och som der fått en erforderlig utbildning samt vana vid verkets detaljerade arbeten, än dessa ombytliga personer som arbeta en tid och äro borta en annan. På grund deraf anser jag det högst nödvändigt, att de fyra tjänstemän, som för närvarande finnas i första lönegraden, blifva bibehållne och att Utskottets förslag, i hvad det angår tjänstemännens antal i andra lönegraden, godkännes.

Med stöd af det anförda anhåller jag om bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna fråga.

Herr Hederstjerna: Då det ålegat Stats-Utskottet att behandla Kongl. Maj:ts proposition i denna del, har Utskottet naturligtvis tagit närmare kännedom om det komitébetänkande, på hvil-

*Ny lönestat för
Riksarkivet.
(Forts.)*

ket Kongl. Maj:t grundat sitt ifrågavarande förslag. Den komité, som Kongl. Maj:t tillsatt för uppgörande af förslag till lönereglering vid de centrala embetsverken, har förklarar, att det icke funnes skäl att frångå för detta verk de grunder, som uppstälts för andra motsvarande embetsverk, och har komitén därför föreslagit, att Riksarkivarien skulle bibehållas i samma ställning som hittills, eller de den äldste ledamöterna i rikets kollegier och hofrätter intaga. Han har nu 5000 kronor i lön och dyrtidstillägg, 1000 kronor, liksom dessa. Komitén har föreslagit att Riksarkivarien skulle liksom hofrättsråden i lön erhålla 6400 kronor vid tillträdet af sin tjänst och ett ålderstillägg af 600 kronor, hvilket tillsammans utgör en aflöning af 7000 kronor. Utskottet har icke ansett sig ega skäl att frångå denna komiténs mening, ty det enda skäl deremot, som finnas anfördt i Kongl. Maj:ts proposition, och som äfven nu af Departementschefen blifvit åberopadt, är att detta embetsverk hädanefter skulle erhålla en fristående ställning, hvadan också det-sammans chef borde erhålla en högre lön än hittills. Komitén, som äfven förordat Riksarkivets särskiljande från Ecklesiastikdepartementet, har likwisst förklarar, att den nuvarande beroende ställningen finnes mera till namnet än i verkligheten, emedan Riksarkivet redan nu arbetar oberoende, och att de skrivelser, som komma från Riksarkivet till departementet, behandlas såsom utlåtanden från andra sjelfständiga embetsverk. Sålunda är särskiljandet de facto redan vidtaget, om ock icke till namnet. Det synes mig därför som denna förändring icke behöfde medföra någon förändring i chefens löneförmåner.

Hvad åter beträffar tjänstemännens antal hade komitén föreslagit att bibehålla desamma vid sex, och denna mening vann nästan pluralitet i Utskottet; men då man icke kunde undgå att erkänna, hvad Riksarkivarien angifvit, att ett behof af en tjänsteman i andra lönegraden gjort sig kämbart, ansåg Utskottet, att man — i likhet med hvad en reservant i komitén föreslagit — skulle tillgodose detta behof genom att uppflytta en tjänsteman från första till andra lönegraden. Deremot har Utskottet icke funnit skäl att fylla denna plats i första lönegraden med en ny tjänsteman, därför att 6000 kronor anvisats till extra ordinarie tjänstemän, ett belopp som med 4000 kronor öfverstiger det nu för samma ändamål utgående anslaget, och för detta belopp ansåg Utskottet att man åtminstone tills vidare skulle kunna tillgodose det behof af ökade arbetskrafter, som inom verket förefinnes. Dessa skäl synes mig ega giltighet, hvarför jag på grund af dem anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr von Möller: Jag vill icke uppehålla mig vid den första delen af den siste talarens anförande, utan det är egentligen om den ifrågasatta minskningen uti tjänstemännens af Kongl. Maj:t föreslagna antal jag ber att få yttra några ord.

Den, som någon gång besökt Riksarkivet och tagit aldrig så liten del af dess nuvarande tillstånd samt der befintliga brister, måste för denna Kammare uttala sig derom och sätta den åtminstone någorlunda au fait des choses. Vårt Riksarkiv skiljer sig från ut-

landets, åtminstone från dem som jag känner, derigenom, att alla akter från departementen, så snart det börjar blifva för trångt i dessas inskränkta arbetslokaler, skickas till Riksarkivet. Om de der finge stå i lugn för att efter århundraden genomgås af historieskrifvaren, vore kanske icke så mycket att derom säga; de förorsakade då intet besvär. Men så är icke förhållandet, ty så snart en rättegång uppstått, der man behöfver gå tillbaka några år och hemta ledning från dessa handlingar, går man icke till departementet utan till Riksarkivet, och här skola tjänstemännen stå till reds för att hjälpa hvar och en, som i och för rättsfrågan vill söka upplysning. Detta eger icke rum i något annat arkiv, men ökar här ganska betydligt tjänstemännens göromål.

Stats-Utskottet har, såsom den siste talaren yttrade, afslagit Kongl. Maj:ts framställning om tillsättandet af ytterligare en tjänsteman på de grunder komitéen anfört, men läser man komiténs yttrande, så synes mig just i detsamma ligga ett stöd för Kongl. Maj:ts framställning. Der säges nemligen i Bil. N:o 7 till Kongl. Maj:ts proposition, sidan 4, att Riksarkivariern redan år 1874 uti underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t framhållit behofvet »af en ny tjänst på ordinarie stat af lika lönegrad som de nu varande aktuarierna, under återopande bland annat, att arkivet, utom den årliga tillväxten af arkivalier, under de fem senaste åren erhållit en högst betydande tillökning derigenom att de i häradsrätternas arkiv befintliga domböcker, tänkeböcker och andra dylika rättskipningen rörande handlingar, tillhörande tiden före 1736, till Riksarkivet öfverlemnats, hvarigenom arkivtjänstemännens arbete märkligen förökats.» Den, som tagit något reda på, hvad som förvaras i våra gamla domböcker och förenämnda handlingar, dessa särskildt för vår kulturhistoria viktiga källor för forskningen, kan icke annat än önska, att dessa handlingar någon gång i världen måtte blifva registrerade och katalogiserade, så att forskaren må veta, hvarest han skall söka materialet till denna del af svensk historia, som nu kan sägas vara helt och hållet eller i det närmaste världslosad.

Med anledning af det anförda säga komiterade:

»Men då denna framställning ännu icke föranledt någon Kongl. Maj:ts åtgärd, och komiterade ansett det närmaste krafvet i detta afseende kunna tillgodoses dels derigenom att, om den nu varande tjänstepersonalen erhöle förbättrad aflöning, på densamma kunde ställas högre fordringar än för närvarande», — man tror sålunda, att en ökad aflöning ovilkorligen skall gifva ökade arbetskrafter, med anledning hvaraf jag vill nämna, att i Riksarkivet tjänstgöra personer som, om de icke egde enskild förmögenhet, icke skulle kunna existera, men som af lust och kärlek till arbetet stanna kvar, hvilket väl tyckes bevisa att aflöningen i detta fall ej är det mest bestämmande — »dels ock genom beredande af utväg att vid verket fästa extra ordinarie tjänstemän på ett sådant sätt, att verksamt biträde kunde af dem påräknas, hafva komiterade icke föreslagit någon förstärkning i de ordinarie arbetskrafterna.» Komitéen har sålunda stödt sig på, att Kongl. Maj:t vid den tiden ännu icke föreslagit någon tillökning i tjänstemännens antal. Men nu har ju

Ny lönestat
för Riks-
arkivet.
(Forts.)

Kongl. Maj:t gjort detta. Jag för min del fäster mig icke vid lönen för chefen, det kan vara en smaksak, men af behöfvat anser jag vara, att Kammaren lyssnar till hvad Kongl. Maj:t föreslagit angående en tillökning uti tjänstemännens antal. Den som sett, att våra medeltidshandlingar, kanske de för vår historia viktigaste, icke en gång äro registrerade, hvarmed tjänstemännen visserligen nu äro sysselsatta, men för hvilket arbete med den när varande krafterna kommer att åtgå åratat, inser hvilket arbete och möda det skall vara för forskaren att genomgå permbref för permbref derföre att han icke vet hvad hvarje packe innehåller. I andra arkiv finnas registranter och forskaren behöfver följaktligen icke der, ifall han vet hvad han söker, tillbringa dagar och veckor för att leta efter en handling.

Jag vill icke längre trötta Kammarens uppmärksamhet, utan anhåller att i enlighet med Kongl. Maj:ts nädiga proposition Kammaren ville besluta att lön till ytterligare en tjänsteman i första lönegraden med 3,000 kronor måtte i Riksarkivets stat upptagas.

Herr von Ehrenheim: Stats-Utskottets förslag i föreliggande fråga skiljer sig i två delar från Kongl. Maj:ts proposition, nemligen först i afseende på storleken af riksarkivariens lön, som af Kongl. Maj:t föreslagits till 7,500 kronor men Stats-Utskottet velat nedsätta till 6,400 kronor med en förhöjning af 600 kronor efter 5 år, och för det andra deri, att Utskottet hemställt, det antalet af de utaf Kongl. Maj:t föreslagna tjänstemännen skulle minskas med en. Hvad angår den första af de föreslagna förändringarne måste jag för min del säga, att jag tyckt Stats-Utskottets för densamma anförda skäl vara särdeles litet tillfredsställande. Det synes mig alldeles gifvet, att redan den omständigheten att riksarkivarien intager en chefställning påkallar för honom en högre aflöning än den, kollegiernas äldsta tjänstemän erhålla, och för öfrigt lär det väl icke innebära något underskattande af desse senares verksamhet att säga, att för riksarkivariebefattningen erfordras en mera ovanlig bildning, mera sällan förekommande kvalifikationer och att för den skull äfven en högre aflöning behöfves, om man med någon säkerhet skall kunna räkna på att bland de få, som besitta sådana egenskaper, erhålla den, som till befattningen kan vara mest lämplig. Om jag skulle göra någon anmärkning i afseende på lönen till riksarkivarien, skulle jag vilja säga, att äfven det af Kongl. Maj:t dertill föreslagna beloppet är för lågt i förhållande till den utomordentligt viktiga plats, arkivarien bekläder, och de egenskaper, som för ett rätt skötande af denna plats utaf honom erfordras.

Reservanten inom Stats-Utskottet har redan fästat uppmärksamheten på att det icke är lämpligt att aflöna en chef med ålders-tillägg; och den saken synes mig tala temligen för sig sjelf.

Icke heller i den andra, med afseende å tjänstemännens antal, af Utskottet föreslagna förändringen kan jag instämma med Utskottet. De föregående talarne hafva redan påpekat kvilket utomordentligt arbetsmaterial i Riksarkivet finnes att tillgå, — man kan nästan säga det vara obegränsadt; — och ingen, som hyser minsta kärlek

för våra historiska minnen, kan undgå att intressera sig för att detta material blifver ordnad, bearbetadt och tillgängligt för de många forskare, som nu mer än förr samla sig till Riksarkivet för att der söka erhålla upplysningar i olika ämnen. Stats-Utskottet anser Riksarkivet hafva erhållit en ersättning för det minskade antalet ordinarie tjänstemän i den tillökning i anslaget till extra biträden, som enligt Kongl. Maj:ts förslag och Utskottets hemställan skulle arkivet beviljas. Uppmärksamheten har redan blifvit fästad på att det är en väsentlig skilnad mellan en tjänsteman, som med ordinarie befattning är fästad vid ett verk, och en extra ordinarie, hvilken när som helst kan lemna verket, och jag vill tillägga, att, om ett embetsverk skall kunna räkna på att få behålla de extra ordinarie tjänstemännen, desse måste hafva utsigter till befördran inom verket, men att dessa utsigter blifva mindre ju färre de ordinarie platserna äro.

Alla skäl synas mig sålunda tala för bifall till Kongl. Maj:ts proposition, och jag hyser så mycket större förhoppning om att densamma skall vinna framgång, som de summor, hvarom här är fråga, i sig sjelfva ringa, förlora all betydelse, om man jemför dem med det ändamål, hvartill de skola användas.

Herr Wærn: Jag är förekommen af de föregående talarne, som yrkat bifall till Kongl. Maj:ts förslag, och skall därför icke blifva vidlyftig; men, då jag något arbetat i Riksarkivet och följaktligen känner till detta verk, kan jag icke underlåta att tillägga några ord om behovet af de utaf Kongl. Maj:t begärda anslagen. Hvad då först angår lönen för chefen, har den förra talaren yttrat sig öfver behörligheten af att densamma sättes till det af Kongl. Maj:t föreslagna belopp, så att derom behöfver jag icke säga något mera; men jag anser mig böra fästa uppmärksamheten på huru en förminskning af samma lön skulle verka. Då behof af en chef för Riksarkivet uppstår, söker man naturligtvis att till denna plats få den utmärktaste och mest passande, som kan erhållas; men, om lönen då är för låg, kan det lätt hända, att man icke får den man önskar. Låt vara att denne åtnjuter mindre lön, än han såsom riksarkivarie skulle erhålla, men han har i stället tillfälle att forskaffa sig inkomster på annat sätt och kan icke åtaga sig en befattning sådan som riksarkivariens, hvilken, om den skall skötas med heder, upptager hela sin man och icke tillåter honom att egna sig åt andra göromål. Detta är *en* svårighet af en låg aflöning; men om man det oaktadt lyckas finna en lämplig chef för Riksarkivet, uppstår en andra svårighet, nemligen att chefen för sin och sin familjs utkomst blifver tvungen att sysselsätta sig med något annat än sin tjänst. Den som något känner till Riksarkivet vet emellertid, att om chefen icke uteslutande lever för sin befattning, densamma i mer eller mindre grad vanvårdas; och att undgå faran häraf är utan tvifvel mer värdt än de några hundra kronor, hvarom här är fråga. Jag instämmer i allo med den siste talaren, då han säger, att, om någon anmärkning skall framställas mot beloppet af chefens lön, det snarare borde blifva att den af Kongl. Maj:t föreslagits för låg än för hög.

*Ny lönestat
för Riks-
arkivet.
(Forts.)*

*Ny lönestat
för Riks-
arkivet.
(Forts.)*

Dertill kommer — hvad såväl af en reservant inom Utskottet som här under diskussionen förut blifvit anmärkt — olämpligheten af att låta en embetsman, hvilken icke kan tillträda sin befattning förr än han hunnit till mogen ålder, då utgifterna för familjen vanligen äro som störst, vänta fem år innan han erhåller sin fulla lön. Principen för lönetillökning genom ålderstillägg hvilat derpå att lönen bör ökas i samma mån åldern och behofven tilltaga. Här är emellertid fråga om en befattning, som knappt torde kunna ernås af någon, som ej hunnit öfver femtiotalet, och hvars innehafvares behof troligen äro som störst, då han tillträder tjensten. Att låta en sådan person vänta på att erhålla den lön, som anses böra tillkomma honom, torde icke vara öfverensstämmande med nyss berörda princip.

Hvad åter angår den indragna tjänstemannen, anser jag att, utom de skäl mot Utskottets förslag i denna del, som redan blifvit anförda, äfven förekommer, att denne tjänsteman icke, på sätt Utskottet ansett, kan ersättas genom det ökade anslaget till extra biträden. Jag kan icke vara annat än både komitén och Utskottet tacksam för den stora ökning, de i afseende på detta anslag, föreslagit; men mig förefaller att den praktiska verkan af denna anslagsökning måste helt och hållet uteblifva, derest icke tillsynen öfver de extra biträdena göres större, derigenom att antalet af dem, som skola leda deras arbete samtidigt ökas. Dessa extra biträden kunna icke arbeta på egen hand — då kunde arbetet lätteligen blifva så gjordt, att det måste göras om igen; utan de måste i de ordinarie tjänstemännen hafva ledare, som säga dem hvad som skall göras, och sedan skola de extra anslagen användas till att få detta utfördt. Man kan icke vänta af de extra biträdena att de skola kunna veta huru arbetet skall göras, utan dertill fordras tjänstemän, som länge varit i verket; och jag fruktar följaktligen, att nyttan af den tillökning i detta anslag, hvarom Utskottet hemställt, icke fullt kan vinnas, om man icke på samma gång tillser, att de ordinarie platserna ökas.

Jag anser visserligen att vi böra vara komitén tacksamma för det arbete, den gjort, och det förslag, den framlagt, och vill tillerkänna dess utlåtande så stor betydelse som möjligt; men den som icke lefvat i Riksarkivet, hvilket komitén ej gjort, kan ju lätteligen undgå att uppmärksamma ett behof, som ändock möjligen finnes.

På hvad jag nu anført kan svaras, att, då man i allt fall höjer anslaget, det åtminstone tills vidare kan vara tillräckligt. Men då vi nu slutligen efter så många års strider hoppas kunna åstadkomma en lönereglering, böra vi icke då bemöda oss att göra den sådan som vi vilja hafva den för framtiden? Kunna vi hoppas, att, om efter ett eller två års förlopp ytterligare behof skulle blifva anmälda, dessa med välvilja skola tillgodoses? Skall man icke snarare då visa motvilja vid att ånyo börja med en reglering? Jag tror att, då vi nu inse behofven, det äfven är bättre att göra löneregleringen så, att densamma kan blifva varaktig för en längre framtid; och af dessa skäl tillstyrker jag i likhet med den föregående talaren bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Ekman, Carl: Jag har endast begärt ordet för att hos Herr Talmannen anhålla om proposition på bifall till den reservation, jag i denna punkt framställt. Sedan denna reservation blifvit utaf mig afgifven, skulle jag nemligen, enligt mitt förmenande, illa uppfylla min pligt, om jag icke här förordade bifall till densamma, äfven oaktadt jag, efter hvad här i dag yttrats, icke har mycken anledning att hoppas, det Kammaren skall understödja mitt yrkande.

För min egen del hade jag helst önskat att kunna få biträda Kongl. Maj:ts proposition; men då, vid behandlingen i Stats-Utskottet af denna fråga, det af löneregringskomitén i ämnet afgifna betänkandet understöddes af hela Utskottet med undantag af mig, som är den ende reservanten, ansåg jag det icke vara riktigt klokt att mot den af Utskottets alla öfriga ledamöter omfattade åsigten ensam framställa yrkande på bifall till Kongl. Maj:ts proposition, enär vid en gemensam votering mellan dessa båda förslag, som jag förmenade deraf skola kunna föränledas, utgången efter min uppfattning skulle blifva att löneregringskomiténs förslag segrade.

Under sådana förhållanden har jag endast ansett mig böra i afseende på Riksarkivets chef föreslå en förändring, som kan hafva någon utsigt att blifva af Riksdagen godkänd, eller att det föreslagna ålderstillägget efter vissa års tjänstgöring icke skulle ifrågakomma, utan chefen genast skulle erhålla hela den för honom ämnade aflöningen; och detta har jag föreslagit, emedan sättet att aflöna med ålderstillägg, hvilket lämpar sig bra för personer, som i unga år erhålla en tjänst, deremot icke är fördelaktigt för dem, som först vid en längre framskriden ålder tillträda tjänster, och följaktligen icke här bör användas.

Efter angifvande af de åsikter som i denna fråga varit för mig bestämmande, får jag förnya den anhållan, hvarmed jag började mitt anförande, eller att Herr Talmannen behagade framställa proposition på bifall till min reservation.

Herr Bennich: Hvad klokheten i denna fråga bjuder att afstå från eller tillstyrka vet jag icke, men klokheten bjuder mig att göra hvad jag anser vara rätt i och för sig, utgången må sedan blifva hvilken som helst. Antingen vid gemensam votering det ena förslaget går igenom eller icke är det min skyldighet att gifva tillkänna min åsigt om det rätta, och i detta fall är den redan fullkomligt uttalad af flera föregående talare. Jag tror med dem att långt ifrån att det finnes några skäl att pruta ned vare sig lönebeloppet för Riksarkivets chef eller de af Kongl. Maj:t föreslagna tjänstemännens antal, det snarare vore skäl att för detta verk yrka än större anslag. Vid sådant förhållande inskränker jag mig att yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att under densamma hade afgifvits följande yrkanden: 1:o) att Stats-Utskottets förevarande hemställan måtte bifallas; 2:o) att Kammaren, med afslag å samma hemställan, för så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts ifrågavarande nädiga fram-

*Ny lönestat
för Riks-
arkivet.
(Forts.)*

ställning, skulle bifalla samma framställning oförändrad; 3:o) af Herr *von Möller*, att Utskottets hemställan måtte bifallas med den förändring, att antalet af Riksarkivets tjänstemän inom första lönegraden, bestämdes, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, till fyra; samt 4:o) af Herr *Ekman, Carl*, att Kammaren skulle bifalla Utskottets hemställan med den ändring, att riksarkivariens aflöningsförmåner bestämdes till 5,000 kronor i lön och 2,000 kronor i tjänstgöringspenningar, samt i följd deraf förhöjning i anslaget till Riksarkivet beviljades med 16,660 kronor;

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till punkten, hvarvid svarades talrika nej, blandade med ja, sedermera proposition på afslag å punkten i dess från Kongl. Maj:ts förslag afvikande delar och bifall till samma förslag oförändradt, då svaren utföllo med talrika ja, blandade med nej, vidare proposition på Herr *von Möllers* yrkande, hvilken proposition besvarades med många nej jemte några ja, och slutligen proposition på antagande af Herr *Ekmans* förslag, hvarvid svaren likaledes utföllo med många nej och några ja; hvaruppå och efter det proposition på afslag å punkten i dess från Kongl. Maj:ts förslag skiljaktiga delar och antagande af samma förslag oförändradt änyo blifvit gjord samt med talrika och starka ja, blandade med nej, besvarad, Herr Grefven och Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Votering begärdes; till följd hvaraf och sedan Kammaren, uppå Herr Grefven och Talmannens hemställan, såsom kontraposition vid voteringen antagit bifall till den förevarande punkten, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

Den som vill, att Kammaren, med afslag å Stats-Utskottets i 1:sta punkten af utlåtandet N:o 21 gjorda hemställan, för så vidt den skiljer sig från Kongl. Maj:ts i ämnet afgifna nädiga framställning, skall bifalla samma framställning oförändrad, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner nej, bifaller Kammaren Utskottets hemställan.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 83.

Nej — 29.

*2:dra punkten.**Mom. a.*

*Ny aflönings-
stat för Kongl.
Biblioteket.*

Herr Ekman, Carl: I afscende på den del af min reservation vid den nu föredragna punkten, som angår aflöningen till bibliotekets chef, har jag efter den utgång, som den föregående frågan fått i denna Kammare, naturligtvis icke nu att framställa något yrkande, utan jag antager för min del, att Kammararen, på grund af hvad som blifvit beslutadt i föregående punkt, äfven i denna rörande aflönings sättet för Kongl. biblioteket måste, för att handla konsekvent, bifalla hvad Kongl. Maj:ts proposition i denna del innehåller. Men jag ber att få fästa mig vid en annan sak, som förekommer i den nu föredragna punkten. Utskottet har här tillstyrkt, att Riksdagen skulle uttala den åsigt, att Kongl. biblioteket hädanefter borde benämnas Riksbiblioteket. För denna Utskottets framställning har Utskottet hemtat en anledning af ett yttrande, som förekommer i det betänkande, som blifvit afgifvet af lönerogleringskomitén. I Departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet finner man, att denna lönerogleringskomiténs framställning har blifvit af honom beaktad och att han anført, huruledes han framdeles ville taga i öfvervägande hvad afscende denna framställning kunde förtjena. Under sådana förhållanden vill det synas mig, som om det icke vore lämpligt, att Riksdagen gick i förväg en sådan undersökning af frågan, som man sålunda har att vänta, och uttalade en åsigt, innan denna del af frågan föreligger fullt utredd. Dessutom ber jag att få fästa uppmärksamheten derå att en förändring i Kongl. bibliotekets benämning måste medföra en förändring i tryckfrihetsförrordningen, der Kongl. biblioteket finnes omnämndt såsom det verk, dit åtskilliga skrifter skola aflemnas.

Jag får sålunda i enlighet med min reservation påyrka, att i det nu föredragna momentet orden »jemte uttalande af den åsigt att Kongl. biblioteket hädanefter bör benämnas Riksbiblioteket» måtte komma att utgå.

Herr Bennich: Jemte det jag har den glädjen att instämma med Herr Ekman i hans sist uttalade åsigt, ber jag att få yrka, att Kammararen måtte på de grunder, som gjorde sig gällande i fråga om Riksarkivet, med ogillande af Stats-Utskottets framställning, i hvad den skiljer sig från Kongl. Maj:ts proposition, bifalla denna senare.

Herr Nordenfelt, L. M.: Då jag med min röst bidragit till ifrågavarande förslag, vill jag söka att försvara detsamma. År 1870 då Kongl. Maj:ts förslag om byggnad för detta bibliotek förevar, benämndes det i Kongl. Maj:ts proposition *Riksbibliotek* och chefen för Ecklesiastik-departementet yttrade då den 19 mars: »I afscende på namnet ber jag att få säga, att skulle någon vigt ligga derpå, synes mig icke något hinder förefinnas att, då biblioteket lemnar det Kongl. Slottet, vidtaga en förändring i benämningen. Jag tror dock att på en sådan omständighet ligger föga vigt och att förhål-

*Ny aflönings-
stat för Kongl.
Biblioteket.
(Forts.)*

landet icke bör blifva hos oss som med världens största bibliotek, det i Paris, hvilket bytt om namn minst tre gånger under detta århundrade och än benämnts det kongl. biblioteket, än nationalbiblioteket, än kejsrerliga biblioteket. Ett biblioteks verksamhet är beroende af politiska förhållanden och i vårt land kan den ena eller andra benämningen af denna institution ej gerna vara af någon betydelse. I statsrådsprotokollet har biblioteket blifvit benämndt *riksbibliotek*, derföre att det tidstals verkligen haft en sådan benämning, men ingen väsentlig skilnad kan uppkomma deraf, om namnet *nationalbibliotek* föredroges.» Då fråga framställdes i Utskottet, om det borde kallas det ena eller det andra och jag hyser den åsigten att det bör heta *Riksbibliotek*, måste jag förena mig med dem som yrkade på att denna mellanmening skulle intagas. Jag hade föredragit, om anslaget beviljats till Riksbiblioteket, men då åtskilliga betänkligheter deremot anfördes valde majoriteten den nu föreslagna mildare formen. Det synes icke heller mig vara af stor vikt, antingen det ena eller det andra namnet föredrages, men det är likväl möjligt att några af Riksdagens ledamöter vid gemensamma voteringar skola vara mera benägna att gifva penningar till *Riksbiblioteket* än till *Kongl. biblioteket*. Att Andra Kammaren antager detta förslag, såsom det är uppgjordt, det kan man vara säker om, då de 12 ledamöterna i Utskottet från Andra Kammaren voro derom ense. Då kan fråga uppstå, om det skall blifva gemensam votering om denna mellanmening eller icke; och detta kan gifva anledning till ledsamma och långa förhandlingar. För öfrigt synes det mig, som om det kunde vara af intresse för Kongl. Maj:t att få veta Riksdagens åsigt i frågan, och enligt min förmening tala tillräckliga skäl för benämningen *Riksbiblioteket*, synnerligen vid jemförelse med flera andra inrättningar, som tillhöra riket och hvilkas namn börja med »Riks-». Komiterade hafva ock föreslagit denna benämning. Nu har man anmärkt, att det står i grundlagen, att det är till Kongl. Biblioteket tryckta arbeten skola aflemnas och att svårigheter skulle kunna uppkomma, derigenom att benämningen på biblioteket ombyttes. För min del anser jag, att det icke är någon fara, om boktryckare skicka in bokpaket till *Kongl. biblioteket* och dessa öppnas af en tjänsteman i *Riksbiblioteket*. Jag yrkar bifall till punkten sådan den föreligger.

Friherre von Essen: Då jag antager, att desamma skäl, som nyss föranledde Kammaren att bifalla Kongl. Maj:ts proposition i afseende på Riksarkivet, komma att göra sig gällande äfven vid denna punkt, i hvad som angår chefens lön, skall jag icke tillåta mig att derom länge orda. De skäl, som af en ledamot i Stats-Utskottet blifvit anförda i fråga om aflöningen för chefen för Riksarkivet, hafva varit bestämmande äfven i fråga om chefens för Kongl. biblioteket aflöning, nemligen att lönen komme att förhöjas efter 5 års tjänst till 1,000 kronor utöfver hvad den för närvarande utgör, att han komme att bibehålla samma ställning till tjänstemännen i verket som förut, att denna personal, som står under honom, är ganska fåtalig och åtskilliga andra skäl, hvarmed jag nu icke vill

uppehålla Kammaren, då frågans utgång sannolikt är afgjord på förhand.

I afseende på den i Utskottets betänkande föreslagna benämningen *Riksbibliotek* har jag biträdt förslaget om denna benämning, derföre att komiterade förslagit densamma och man i allmänhet försökt att icke frångå deras förslag. I Kongl. Maj:ts proposition är icke angifvet hvad namn biblioteket skulle få; och då det torde kunna vara af intresse för Kongl. Maj:t att veta hvad Riksdagen derom tänker, så kan jag icke finna, att Riksdagen gör orätt uti att uttala sin åsigt i frågan. Det skäl som anförts, att en ändring i Tryckfrihetsförordningen vore nödvändig, måste icke betyda mycket, ty en sådan ändring bör vara lätt verkställd. Ett skäl för antagande af benämningen *Riksbibliotek* är, att förblandning af namnen verkligen förekommit emellan *Kongl. biblioteket* och *Kongl. Maj:ts bibliotek*; och det kan ju vara skäl att söka undvika en sådan förblandning. Saken är i sig själf obetydlig, och jag vill derföre inskränka mig till att yrka bifall till Utskottets förslag.

Ny aflöningsstat för Kongl. Biblioteket.
(Forts.)

Herr von Ehrenheim: I afseende på staten föreställer jag mig, att Kammaren beslutar att höja Kongl. bibliotekariens lön i öfverensstämmelse med det beslut, som Kammaren fattat vid den föregående punkten; och får jag i denna del anhålla om bifall till Kongl. Maj:ts proposition. Hvad åter beträffar namnet på det Kongl. Biblioteket, hvilket Stats-Utskottet hädanefter ansett böra benämnas Riksbiblioteket, hyser jag visserligen icke den ringaste farhåga, att detta bibliotek skall blifva föremål för sådana namnförändringar, som biblioteket i Paris, men det synes mig icke vara skäl att ändra det namn biblioteket en gång erhållit, och jag tillåter mig i det afseendet anförä ett praktiskt skäl. Det står redan inristadt »Kongl. Biblioteket» på byggnaden, och att utplåna denna inskrift finner jag icke befogadt.

Emellertid tillåter jag mig till Herr Grefven och Talmannen hemställa, att Stats-Utskottets framställning delas i 2 punkter och att Herr Grefven och Talmannen behagade framställa särskild proposition beträffande anslaget — i hvilket afseende jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts proposition — och särskild proposition å Stats-Utskottets hemställan om namnet å biblioteket, — i hvilket afseende jag yrkar afslag å Utskottets hemställan.

Herr Montgomery Cederhielm: I afseende på benämningen af Kongl. biblioteket har jag reserverat mig vid betänkandet, och jag anser att det bör fortfarande få kallas såsom hittills. Jag vill fästa uppmärksamheten på att när man talat om *Riksbiblioteket* har meningen varit att jemföra det med Riksarkivet. Men denna jemförelse är haltände, ty det finnes blott *ett* Riksarkiv, men, förutom Kongl. biblioteket, tvenne statens bibliotek, nemligen det i Upsala, som är större än Kongl. biblioteket, och ett ganska stort bibliotek i Lund. Från denna jemförelse kan man sålunda icke hemta något stöd för den ifrågasatta namnförändringen; och för min del tror jag att den nuvarande benämningen är den rätta.

Ny aflönings-
stat för Kongl.
Biblioteket.
(Forts.)

Hvad lönefrågan beträffar torde Herrarne finna, att den enda olikheten mellan Utskottets hemställan och Kongl. Maj:ts proposition är att aflöningen till Kongl. bibliotekets chef, som af Kongl. Maj:t föreslagits till 7,500 kronor, af Utskottet upptagits till 6,400 kronor. Det är alltså en skillnad af 1,100 kronor. Nu hafva många talare sagt, att då man bifallit Kongl. Maj:ts proposition i fråga om riksarkivariens lön, borde man ock bifalla Kongl. Maj:ts framställning om Kongl. bibliotekariens aflöning. Detta är för mig icke aldeles tydligt och klart. Jag vill instämma med dem, som sagt att till riksarkivarie bör man söka att erhålla, om det också icke alltid lyckas, en celebritet, en utmärkt vetenskapsman; men jag hemställer om till bibliotekariebefattningen äfven behöfves en så utmärkt vetenskaplig förmåga och om ifrågavarande 2 befattningar kunna ur den synpunkten jämföras. Jag tror derföre att man mycket väl kunnat bifalla det af Kongl. Maj:t föreslagna löneanslaget till riksarkivarie, utan att derföre behöfva bifalla anslaget till Kongl. bibliotekarien, hvadan jag yrkar bifall till Stats-Utskottets förslag, med uteslutande af orden »jemte uttalande af den åsigt att Kongl. biblioteket hädanefter bör benämnas Riksbiblioteket».

Herr Statsrådet Carlsson: För min del vågar jag hysa den förhoppning, att Kammaren skall betrakta det vigtiga uppdraget, att leda och stå i spetsen för Kongl. biblioteket, alldeles lika med chefskapet för riksarkivet. Dessa två befattningar hafva städe ansetts stå i paritet med hvarandra, ett förhållande som jag tror icke bör rubbas. Dertill kommer det inre skälet att för bedömande af ett bokförråd, af sättet huru det skall ökas och möjligheten att följa literaturen i alla dess grenar äfvensom för att ordna arbetet inom ett bibliotek och uppgöra ett system för katalogiseringen af dessa dels så olikartade dels med hvarandra frändskap egande vetenskaper fordras en vidsträckt och omfattande vetenskaplig bildning. Jag anhåller derföre, att Kammaren ville, med iakttagande af full konsekvens, bifalla Kongl. Maj:ts proposition i denna punkt.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att under densamma hade yrkats dels bifall till det förevarande momentet och dels att Kammaren, med afslag å Utskottets förslag, för så vidt det skilde sig från Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning, skulle bifalla samma framställning oförändrad; hvarförutan särskildt yrkats, att Kammaren måtte afslå den i Utskottets hemställan förekommande mellanmeningen: »jemte uttalande af den åsigt, att Kongl. biblioteket hädanefter bör benämnas Riksbiblioteket»; och hade Hr *von Frenheim* begärt, att sistberörda del af Utskottets hemställan måtte göras till föremål för särskild proposition, till följd hvaraf delning af propositionen komme att ega rum.

Härefter framstälde Hr Grefven och Talmannen proposition derå, att Kammaren skulle bifalla hvad Utskottet i afseende å Bibliotekets benämning föreslagit, dervid svarades många nej jemte några ja; hvarefter proposition på afslag å Utskottets förslag i berörda hän-

seende framställdes samt besvarades med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Vidare framställde Hr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till det förevarande momentet med iakttagande af Kammarrens nyss fattade beslut, hvarvid svarades många nej, blandade med ja, och sedermera proposition derå, att Kammarren, med afslag å Utskottets hemställan, för så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning, skulle bifalla samma framställning oförändrad, då svaren utföllo med många ja, blandade med nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Votering begärdes; till följd hvaraf uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den som bifaller momentet A i andra punkten af Stats-Utskottets utlåtande n:o 21, med undantag af den del deraf, hvaröfver Kammarren redan fattat beslut, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner nej, afslår Kammarren momentet, för så vidt detsamma skiljer sig från Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga framställning, och bifaller samma framställning oförändrad.

Omröstningen företogs och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 40.

Nej — 62.

Mom. b.

Bifölls.

3:dje punkten.

Herr Statsrådet Carlson: Jag kan icke underlåta att anhålla om Kammarrens uppmärksamhet för några skäl, hvilka synas mig talande uti ifrågavarande fall. Riksdagen har med stor frikostighet och behjertande af det verkliga behovet beviljat anslagsmedel till en dyrbar byggnad för biblioteket. Denna Kammarare har också nu bifallit, att en ökad personal finge anställas vid detta bibliotek. För hvad ändamål är väl då det ena och andra beslutet fattadt? Utan tvifvel för att sjelfva innhållet i denna byggnad och sjelfva föremålet för denna personals verksamhet, nemligen det bokförråd, som här afses, måtte sprida omkring sig bildning så väl i hufvudstaden

Förhöjdt anslag till böckers in-köp och in-binding.

Förhöjdtanslag till böckers inköp och inbindning. (Forts.) som i allmänhet inom nationen. Detta bokförråd anser jag vara kärnan i förevarande förslag; det är sjelfva hufvudsaken, för hvars skuld allt annat är till. Då nära 8 till 900,000 kronor äro anvisade till byggnaden och 21,000 kronor såsom årlig tillökning i personalens aflöning, synes mig en nedsättning af 12,000 kronor i anslaget till sjelfva bokinköpet icke vara med det helas sammanhang väl förenligt.

Jag tillåter mig genomgå de skäl, Utskottet anfört för denna nedsättning. Det första är att något betydligare bokinköp icke torde böra ifrågakomma, under den tid bibliotekets flyttning till dess nya byggnad kommer att pågå. Häreinstämmer jag helt och hållet. Denna flyttning kommer, som jag hoppas, att pågå under loppet af innevarande års höst och upptaga några veckor, på sin höjd ett par månader; men det anslag, som här är i fråga, rörer icke denna tid, utan nästa år.

Derefter heter det, att sådant bokinköp »ej heller torde förekomma under den närmaste tiden derefter, då ordnande och katalogisering af det redan befintliga bokförrådet synes böra vidtagas.» Detta är deremot en mening som jag icke för min del kan biträda, emedan ordnandet och katalogiseringen, i följd deraf att arbetskräftorna varit otillräckliga, äro så långt efter, att, om man skulle uppskjuta allt bokinköp till den tid, dessa arbeten hunnit fullbordas, den bildade allmänheten finge, enligt min tanke, vänta ganska länge. Detta är nemligen ett arbete, som måste fortgå i bredd med öfriga arbeten, och som man icke kan betrakta såsom ett helt för sig, för hvilket man först skall sätta punkt, innan man skrider till inköp af böcker.

Vidare och slutligen har det synts Utskottet »mindre lämpligt att nu, innan flyttningen till den nya lokalen blifvit verkställd, vidtaga en så betydlig tillökning i anslaget till böckers inköp och inbindning, som Kongl. Maj:ts föreslagit». Men derom är icke nu fråga. Af detta anslag kommer icke det ringaste att utfalla nu, utan först nästa år, då biblioteket utan tvifvel redan är ordnad i sin nya lokal.

Det förefaller mig här vara samma förhållande, som om man skulle anlägga dyrbara byggnader för ett landbruk och för uppodlande af stora odlingsfält samt derpå nedlägga stora kostnader, men då det kommer till utsädet, icke tro sig hafva tillräckliga tillgångar för verkställande af detsamma. Här synes det mig nemligen vara fråga om det dyrbaraste af alla utsäden; här är fråga om att i alla kulturgrenar utsä frön till bildning, hvilka skola sprida sig och lifva hägen samt uppmuntra till studier och höja och lyfta den nationella odlingen.

Då det här ifrågasatta beloppet sålunda, enligt min åsigt, står i ett så starkt missförhållande till de stora summor, som förut blifvit beviljade, och då här är fråga om det väsentliga och hufvudsakliga, som med alla föregående anslag varit afsedt, vågar jag hoppas att Kammaren bifaller Kongl. Maj:ts proposition. Jag anhåller endast att ännu få anföra de ord med hvilka bibliotekarien motiverat behovet af detta anslag. Han påminner först om, att det nuvarande anslaget af 12,000 kronor har bestått i två och trettio år, under det att

sedan dess literaturen mångfaldigt utvecklats och böckers pris betydligt stigit — jag tror äfven att hvar och en, som har vana att köpa böcker, vet hvad det kostar att följa med i en enda literaturgren och Kongl. biblioteket skall följa med i ganska många. — Derefter framhåller han, hurusom det minsta, som behöfves för inköp af böcker, är 30,000 kronor och för inbindning deraf 10,000 kronor. Således har Kongl. Maj:t icke blott valt det minsta belopp, som anses vara behöfligt, utan äfven borttagit det för inbindning afsedda belopp och sammanslagit det med anslaget till bokinköp. Vid sådant förhållande förefaller det mig, att det vore högst önskligt, om biblioteket omedelbart efter tillträdet af sin nya lokal komme i frisk verksamhet och finge den erforderliga materielen, i stället för att den i många vetenskapsgrenar redan varande bristen ökas.

Förhöjdt anslag till böckers inköp och inbindning.
(Forts.)

Jag anhåller om bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Montgomery Cederhielm: Då det ifrågavarande anslaget är så obetydligt, skall jag icke länge uppehålla tiden med att yttra något till försvar för Stats-Utskottet, utan anhåller endast att få framställa saken ur en något olika synpunkt, än den föregående talaren gjort. Förhållandet är, såsom bekant, att för närvarande finnes ett anslag af 12,000 kronor för bokinköp, i hvilket anslag Kongl. Maj:t äskat en förhöjning af 18,000 kronor, hvarigenom det skulle uppgå till 30,000 kronor, under det att Stats-Utskottet tillstyrkt en förhöjning af endast 6,000 kronor. Här är icke fråga om, att Stats-Utskottet skulle hafva helt och hållet afslagit det ifrågavarande af Kongl. Maj:t begärda, förhöjda anslaget, utan Utskottet har endast nedsatt detsamma från 18,000 kronor till 6,000 kronor. Såsom skäl för denna nedsättning har Utskottet åberopat just de förhållanden som blifvit anförda af chefen för Ecklesiastik-departementet, hvilken medgifvit rättigheten af det ena utaf dessa; och äfven det andra torde, vid närmare pröfning, väl förtjena afscende. Stats-Utskottet har i nu förevarande betänkande visat stor frikostighet mot Kongl. biblioteket, dels i nu föredragna punkt, dels i 2:dra punkten med afscende å lönefrågan, och dels i 39:de punkten, i hvilken sistnämnda, vid hvars föredragning jag dock fruktas att Utskottet får Herr von Koch till motståndare, Utskottet på enskild motionärs framställning nästan fördubblat det af Kongl. Maj:t begärda anslag; och hoppas jag, att Riksdagen vid sådant förhållande skall stanna vid hvad Utskottet föreslagit och lemna åt en kommande Riksdag att jemväl göra något för detta bibliotek, hvilket jag hoppas alltid må blifva omfattadt af Riksdagen med lika mycken välvilja, som nu kommit detsamma till del från det nuvarande Stats-Utskottet.

Herr Hederstierna: Jag ber att, med instämmande i hvad af Herr Montgomery Cederhielm blifvit anfördt, få tillägga att, ehuru Utskottet framhållit önskvärdheten af att biblioteket kunde förses med erforderlig materiel och tillräckliga medel för inköp af böcker, Utskottet likväl ansett ett uppskof med beviljande af dessa medel vara af nöden, enär, äfven om, mot förmodan, den förestående flyttningen af biblioteket skulle kunna snart påbörjas, densamma likväl

Förhöjdt anslag till böckers inköp och inbindning.
(Forts.)

ej kan hinna fullbordas under innevarande år, utan komme att delvis fortgå jemväl nästa år. Att vid sådant förhållande Utskottet nedprutat det begärda anslaget till ett mindre belopp och lemnat åt en kommande Riksdag att efter sig yppande behof lemna vidare anslag för ifrågavarande ändamål, är ett förfarande, som synes mig vara grundadt på goda skäl.

Herr von Ehrenheim: Om man med fullkomlig säkerhet kunde räkna på, att redan nästa Riksdag skulle vara villig att lyssna till en framställning om högre anslag till inköp af böcker för Kongl. biblioteket, skulle det visserligen icke vara af så särdeles framstående vikt, om Kongl. Maj:ts proposition eller Stats-Utskottets förslag nu bifölles, men, sedan ett anslag en gång blifvit bestämdt till en viss siffra, ligger deri en viss styrka, som åtminstone för en tid kommer att bibehålla detsamma vid denna siffra. Dertill kommer, att, då det Kongl. bibliotekets förhållanden i så många andra afscenden blifvit ordnade, deri ligger ett skäl att äfven ordna den viktiga frågan om anslag till bokinköp. Det är, såsom den förste talaren anmärkte, obestriddigt, att detta bokförråd är det materiel, på hvilket nyttan af det Kongl. biblioteket är beroende, och att man, genom en indragning i denna del, minskar fördelen af de utgifter, man i öfrigt för ändamålet gjort. För min del får jag säga, att jag städe tyckt mig finna, det Riksdagens båda Kamrar, då det gällt kulturändamål, visat en icke ringa frikostighet, och jag tror icke, att man drager allt för stor vaxel på denna frikostighet, om man äfven nu yrkar bifall till Kongl. Maj:ts proposition i förevarande fråga.

Grefve Mörner, Axel: Den näst föregående talaren har yttrat, att, derest man kunde med säkerhet lita på, att nästkommande Riksdag vore villig att förhöja ifrågavarande anslag, skulle han vara benägen att samtycka till den af Stats-Utskottet föreslagna summan till böckers inköp och inbindning, men han förklarade derjemte, att man icke kan veta, huru dermed framdeles kan komma att gå. Jag tror, att, såsom nämnde talare äfven yttrade, man städe funnit båda Kamrarna vara villiga att i fråga om bildning och kultur gifva tillräckliga anslag, och detta förhållande borde vara ett skäl för honom att äfven nu tro på ett dylikt tillmötesgående, helst om han beaktar, att de af Stats-Utskottet anförda skäl tydligt innehålla en anvisning, att Stats-Utskottet med sitt beslut afsett allenast nästkommande år. I sjelfva klämman till detta beslut heter det nemligen, »att Kongl. Maj:ts nådiga framställning för närvarande må endast af Riksdagen på det sätt bifallas att uti anslaget till böckers inköp och inbindning medgifves en förhöjning af 6,000 kronor.» Der står uttryckligen *för närvarande*. Utskottet gifver härmed en antydning om sin förhoppning, att framdeles sådana förhållanden måtte komma att inträffa, då behofvet af det ifrågavarande anslaget är obestriddigt och att Riksdagen till följd deraf äfven då måtte vara villig att lemna dessa medel.

För närvarande har, såsom en annan ledamot i Stats-Utskottet

antyd, en mycket välvillig stämning mot Kongl. biblioteket varit rådande, och jag skulle önska, att man icke, genom att i denna punkt framställa för stora anspråk, rubbar denna välvilliga stämning till skada för andra, enligt min åsigt viktigare frågor. Jag är öfvertygad att det materiel till bildning, som redan finnes i Kongl. biblioteket, är tillräckligt för behofvet, åtminstone under nästa år, och att de tjenstemän, som der blifvit antagna, icke komma att under samma år sakna tillräcklig sysselsättning med hvad, som för närvarande finnes i Kongl. biblioteket. Dessutom är det icke gifvet, att detsamma hinner under innevarande år flyttas, då ännu mycket återstår för sjelfva lokalens aptering.

Förhöjdt anslag till bäckers inköp och inbindning.
(Forts.)

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag, dervid anmärkande, att Utskottet icke föreslagit någon nedsättning uti nuvarande anslag, utan tvärtom begärt detsammas förhöjning från 12,000 kronor till 18,000 kronor.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till den förevarande punkten och dels bifall till Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning oförändrad; gjordes först proposition på bifall till punkten, hvarvid svarades många ja, blandade med nej, och sedermera proposition på bifall till Kongl. Maj:ts framställning oförändrad, då svaren utföllo med många nej, blandade med ja; hvaruppå och efter det propositionen på bifall till punkten förnyats samt med många ja, blandade med nej, besvarats, Herr Grefven och Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

4:de punkten.

Bifölls.

Den vidare föredragningen af utlåtandet uppsköts till eftermiddagens sammanträde.

Kammaren ätskildes kl. 3 e. m.

In fidem
O. Brakel.
